

איראן לנוכח המלחמה באוקראינה: תגובות, לקחים ומשמעויות מאת ד"ר רז צימט

3 במרץ 2022

עיקרי המסמך

◀ בעקבות פלישת רוסיה לאוקראינה התייצבו ראשי המשטר האיראני ותומכי הקו הרשמי בטהראן לצד רוסיה והטילו את האחריות למלחמה על נאט"ו והמערב. תגובות בכירי הממשל, אנשי דת בכירים והעיתונות השמרנית משקפות עמדה הגורסת כי פעילות נאט"ו בהובלת ארצות הברית הציבה איום ברור על ביטחונה הלאומי של רוסיה וחייבו אותה לפעול על מנת לשמר את האינטרסים החיוניים שלה. לצד זאת, מביעים בכירים איראנים הסתייגות מהמשך הלחימה וקוראים לסיימה בהקדם האפשרי.

◀ בעצם התייצבותה של איראן לצד רוסיה אין משום הפתעה. בידודה הגובר של איראן בזירה הבינלאומית עודד את מדיניות "הפנים מזרחה" אותה אימצה בשנים האחרונות. מגמה זו התחזקה אף יותר מאז בחירתו של הנשיא השמרני, אברההים ראיסי, השותף לעמדתו של מנהיג איראן, עלי ח'אמנאהאי, כי על איראן להדק את קשריה עם רוסיה וסין כחלופה לקשר עם המערב.

◀ התגובות הרשמיות באיראן לפלישה הרוסית לאוקראינה משקפות הערכה כי ההתפתחויות האחרונות באירופה משרתות במידה רבה את האינטרסים האיראנים ומאששות את תפיסות היסוד של המשטר בנוגע לתמורות המתחוללות בסדר העולמי. בראיית המשטר האיראני ותומכיו, מספקת המלחמה באוקראינה עדות נוספת לתהליך השקיעה של המערב וארצות הברית, הנתפס על ידי איראן כהישג אסטרטגי. הימנעות ארצות הברית ובעלות בריתה באירופה מהתערבות צבאית באוקראינה מוצגת כהוכחה לחוסר התחלת של הישענות על מעצמות המערב ולבוגדנותן. זאת, בניגוד לאיראן, שאינה מפקירה את בעלות בריתה. בנוסף על כך, ההתפתחויות באוקראינה נתפסות כעדות נוספת לצורך לשמר ולשפר את יכולותיה הצבאיות האסטרטגיות של איראן, במיוחד בתחום הטילים ארוכי הטווח, המספקות לה הגנה וכושר הרתעה מול אויביה. התפרקות אוקראינה מהנשק הגרעיני שהיה ברשותה בתמורה להתחייבות המעצמות לכבד את עצמאותה ולהימנע משימוש בכוח צבאי נגדה מוצגת כטעות אסטרטגית. בנוסף על כך, מצביעים פרשנים איראנים על יתרונות אפשריים גלומים עבור איראן במתקפה הרוסית, בהם: החרפת המשבר בשוק האנרגיה ועליית מחירי הנפט וההזדמנות להרחבת שיתוף הפעולה עם רוסיה לנוכח בידודה הגובר ("גוש המדינות תחת סנקציות").

◀ לעומת העמדה האיראנית הרשמית התומכת ברוסיה, נשמעת באיראן ביקורת חריפה כלפי רוסיה והפלישה הרוסית לאוקראינה, בעיקר מצד חוגים המזוהים עם המחנה הפרגמטי-רפורמיסטי. לטענת חוגים אלה, על איראן לגנות את התוקפנות הרוסית ולהימנע מהתייצבות חד-משמעית לצד מוסקבה.

◀ בסיכומו של דבר, העמדה האיראנית הרשמית משקפת החלטה אסטרטגית להדק את שיתוף הפעולה עם רוסיה במסגרת אסטרטגיית "הפנים מזרחה". אף על-פי כן, איראן מודעת היטב לכך שרוסיה פועלת על בסיס

מערכת אינטרסים משלה, שבחלקם אינם עולים בקנה אחד עם אלה של איראן. כך, למשל, ניכר בשנים האחרונות חוסר שביעות רצון איראני ממדיניות רוסיה בסוריה המאפשרת את המשך התקיפות של ישראל, פועלת במקרים מסוימים לריסון ההשפעה הצבאית האיראנית ומקדמת אינטרסים כלכליים רוסיים על חשבון אינטרסים איראנים. גם סירובה של רוסיה בעבר להיענות לחלק מהבקשות האיראניות לקבלת מערכות נשק איכותיות, העיכוב המשמעותי בהשלמת בנייתו של כור הכוח הגרעיני בבושהר ותמיכתה בהחלטות מועצת הביטחון של האו"ם להטיל סנקציות כלכליות על איראן בשל תוכניתה הגרעינית מחזקים את החשדנות ההיסטורית כלפי רוסיה וכוונותיה. חשדנות זו, לצד הקשיים בהם נתקל צבא רוסיה בניהול המערכה וחוסר הוודאות בנוגע להתפתחויות העתידיות בזירת הלחימה ולאופן סיומה של המלחמה באוקראינה, מחייבים בשלב זה את איראן לנקוט בגישה זהירה ביחס למשבר המתמשך. ניתן למצוא ביטוי לגישה זו בהימנעות איראן בהצבעה, שהתקיימה ב-2 במרץ 2022 בעצרת האו"ם על גינוי המתקפה הרוסית על אוקראינה.

"החברים של נאט"ו" (תסנים, 2 במרץ 2022)

התייצבות בכירי המשטר ותומכיו לצד רוסיה

◀ בעקבות פלישת רוסיה לאוקראינה התייצבו ראשי המשטר האיראני לצד רוסיה והטילו את האחריות למלחמה על נאט"ו והמערב. מאז פרוץ העימות, משקפות תגובותיהם של בכירי המשטר, אנשי דת בכירים והעיתונות השמרנית עמדה חד-משמעית הגורסת כי מאמצי המערב בהובלת ארצות הברית ונאט"ו להרחיב את השפעתם מזרחה הציבו איום ברור על ביטחונה הלאומי של רוסיה וחייבו אותה לפעול על מנת לשמר את האינטרסים החיוניים שלה. עם זאת, בכירים איראנים הביעו הסתייגות מהמשך הלחימה וקראו להשגת פתרון בדרכי שלום ולסיום המלחמה בהקדם האפשרי.

◀ זמן קצר לאחר הפלישה הרוסית, שוחח נשיא איראן, אברהם ראסי, בטלפון עם נשיא רוסיה, ולדימיר פוטין. בשיחה הביע ראסי הבנה לצרכי הביטחון של רוסיה לנוכח הפעולות בהן נקטו ארצות הברית ונאט"ו. ראסי ציין, כי התפשטות נאט"ו מזרחה מהווה מקור למתיחות ואיום רציני על יציבותן וביטחונן של המדינות העצמאיות באזורים שונים בעולם (איסנ"א, 24 בפברואר 2022).

◀ מנהיג איראן, עלי ח'אמנהאי, התייחס לראשונה למשבר באוקראינה בנאום שנשא ב-1 במרץ 2022 לרגל יום עלייתו של הנביא מוחמד לשמים. ח'אמנהאי הצהיר, כי אוקראינה היא קורבן למדיניות ארצות הברית, שהתערבה בענייניה הפנימיים ותמכה ב"מהפכות הצבע" ובניסיונות הפיכה עד שהביאה אותה למצבה הנוכחי.

הוא כינה את הממשל האמריקאי "משטר מאפיה" הנשלט על ידי אינטרסים כלכליים ותעשיות הנשק וטען שארצות הברית יוצרת משברים וניזונה מהם כדי לשרת את קבוצות האינטרסים המשפיעות על מדיניותה. ח'אמנהאי הדגיש אומנם, כי איראן מעוניינת בסיום הלחימה ומתנגדת למלחמה ולהרס (אף כי לא נקב בשמה של רוסיה), אך הוסיף שעל מנת לטפל במשבר יש להכיר בשורשיו הנעוצים במדיניות ארצות הברית והמערב (פארס, 1 במרץ 2022).

◀ **מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי, עלי שמח'אני**, תלה גם הוא את האחריות למשבר על המערב. בציוץ בחשבון הטוויטר שלו (24 בפברואר 2022) כתב שמח'אני, כי אין דבר שנוא יותר מאשר מלחמה, אך כאשר המערב פוגע בביטחון הלאומי של מדינות בדרכים שונות, הוא אחראי באופן ישיר למלחמות ולמשברים הנוצרים כדי להתנגד לאסטרטגיה של המערב. הוא הוסיף, כי התמוטטות השווקים הפיננסים והעליה החדה במחירי האנרגיה כתוצאה מהמשבר במזרח אירופה מעידות על כך שחוסר היציבות וחוסר הביטחון עלולים להסב נזק חמור לאינטרסים המערביים ועל המערב להפיק מכך לקח.

◀ **גם שר החוץ האיראני, חסין-אמיר עבדאללהיאן**, האשים את המערב באחריות למשבר. בציוץ בחשבון הטוויטר שלו (24 בפברואר 2022) כתב עבדאללהיאן, כי הסיבה למשבר הנוכחי נעוצה בצעדים הפרובוקטיביים בהם נקט נאט"ו. עם זאת, הוא הדגיש את הצורך בהפסקת אש ובפתרון מדיני למשבר.

◀ בעצם התייצבותה של איראן לצד רוסיה אין משום הפתעה. בידודה הגובר של איראן בזירה הבינלאומית עודד את מדיניות "הפנים מזרחה" אותה אימצה בשנים האחרונות. הפניית המאמצים האיראנים לכיוון רוסיה וסין קיבלה משנה תוקף בעקבות פרישת נשיא ארצות הברית דונלד טראמפ מהסכם הגרעין והשבת הסנקציות הכלכליות במאי 2018 ועל רקע האכזבה בטהראן מאוזלת ידה של אירופה לנוכח מדיניות "מקסימום הלחצים" נגד איראן.

◀ מגמה זו התחזקה אף יותר מאז בחירתו של הנשיא השמרני אברהם ראסי בקיץ 2021. בשונה מהנשיא לשעבר, חסן רוחאני, שדגל במדיניות של פתיחות רבה יותר כלפי המערב, שותף ראסי לעמדתו של מנהיג איראן, עלי ח'אמנהאי, כי על איראן להדק את קשריה עם רוסיה וסין כחלופה לקשר עם המערב. באוקטובר 2018 הצהיר ח'אמנהאי, כי על איראן להביט מזרחה ולא מערבה. בנאום בפני אנשי אקדמיה אמר מנהיג איראן, כי במקום לתלות תקוות במדינות המערב השוקעות, על איראן להתבונן לעבר מדינות המזרח המתקדמות בצעדים מהירים בדרך לצמיחה (פארס, 17 באוקטובר 2018). דפוס השלטון האוטוריטרי ברוסיה ובסין הופך אותן, בראיית איראן, לחלופה טובה למשטרים הליברלים במערב. הן אינן רגישות להפרת זכויות אדם באיראן ואינן מציבות איום משמעותי של חדירה תרבותית מערבית, שעלולה לערער את ערכי המהפכה. להתקרבות האיראנית לרוסיה ולסין תורמת גם העוינות המשותפת לארצות הברית ולדומיננטיות האמריקאית בזירה הבינלאומית. ההחלטה האסטרטגית האיראנית לחזק את הקשרים עם רוסיה באה לאחרונה לידי ביטוי בביקורו של הנשיא ראסי במוסקבה ב-19 בינואר 2022 ובפגישתו עם הנשיא פוטין. במהלך הביקור גיבשו שתי המדינות הסכם מסגרת לשיתוף פעולה ארוך טווח.

פגישת נשיאי איראן ורוסיה במוסקבה (איסנ"א, 19 בינואר 2022)

◀ לעומת יחסיה הטובים עם רוסיה, מערכת היחסים של איראן עם אוקראינה נפגעה במידה רבה בעקבות פרשת הפלת מטוס הנוסעים האוקראיני על ידי משמרות המהפכה בינואר 2020. ממשלת אוקראינה דחתה את ניסיונותיה של איראן להסתיר את האמת בנוגע להפלת המטוס וטענה, כי איראן הפילה בכוונה את המטוס כדי להאשים את ארצות הברית.

◀ **העמדה האיראנית הרשמית בנוגע למלחמה באוקראינה אומצה גם על ידי דרשני תפילות יום השישי במסגדים והעיתונות השמרנית**, שהביעו תמיכה ברוסיה והטילו את האחריות למשבר על ארצות הברית ומדיניות המערב. דרשן תפילות יום השישי בטהראן, אחמד ח'אתמי (Ahmad Khatami), הצביע על נאט"ו כאחראי למתקפה הצבאית מבלי שנקב בשמה של רוסיה. ח'אתמי אמר, כי הפעולות הפרובוקטיביות של נאט"ו והתנהלות ארצות הברית, הרואה עצמה שלא בצדק מעצמת-על, סיבכו את המצב באזור. עם זאת, ח'אתמי הביע דאגה מהרג חפים מפשע והדגיש, כי מדיניות איראן היא לקרוא לאיפוק ולדיאלוג כדרך לפתרון משברים (תסנים, 25 בפברואר 2022).

◀ **אמצעי התקשורת השמרנים באיראן נטו בבירור לצד הרוסי בסיקור ההתרחשויות באוקראינה ואימצו את הקו הרשמי המטיל את האחריות למשבר על המערב**. כך, למשל, הציג היומון הרדיקלי כיהאן את אוקראינה כקורבן של השפעה מערבית. במאמר פרשנות (27 בפברואר 2022) טען העיתון, כי המלחמה באוקראינה לא החלה בסוף פברואר אלא לפני מספר שנים, כאשר ארצות הברית הובילה את "מהפכות הצבע" במדינה והושיבה קומיקאי (הכוונה לנשיא אוקראינה, וולודימיר זלנסקי) על כס הנשיאות.

לקחי המלחמה באוקראינה והשלכותיה בראיית איראן

◀ התגובות הרשמיות באיראן לפלישה הרוסית לאוקראינה משקפות הערכה כי ההתפתחויות האחרונות באירופה משרתות במידה רבה את האינטרסים האיראנים ומאששות את תפיסות היסוד של המשטר בנוגע לתמורות המתחוללות בסדר העולמי ולצורך לשמר בידי איראן יכולות צבאיות אסטרטגיות.

◀ **בהצהרות בכירים איראנים ובמאמרי פרשנות בעיתונות האיראנית המזוהה עם המחנה השמרני באו לידי ביטוי כמה מסרים מרכזיים:**

◆ **המערב בהובלת ארצות הברית נמצא בתהליך שקיעה.** אוזלת ידה של ארצות הברית ובעלות בריתה באירופה להגן על אוקראינה מוצגת כעדות נוספת (בהמשך לנסיגה האמריקאית החפוזה מאפגניסטאן) לשקיעת המערב ולהיחלשות ארצות הברית, הנתפסות על ידי איראן כהישג אסטרטגי. בנאומו ב-1 במרץ 2022 אמר מנהיג איראן ח'אמנהאי, כי המשבר באוקראינה וכישלון ארצות הברית לשכנע את רוסיה שלא לתקוף את אוקראינה משקפים את העובדה שהיא איבדה את יכולתה למלא תפקיד הגמוני בזירה הבינלאומית ונמצאת במצב של שקיעה. ארצות הברית אינה מסוגלת לשלוט באירועים ושקיעתה של מעצמה מכשירה את הדרך להיווצרותם של משברים אזוריים, שאין ביכולתה לנהל (אתר המנהיג העליון, 1 במרץ 2022).

◆ **לא ניתן לסמוך על המערב, ובמיוחד על ארצות הברית.** מנהיג איראן ח'אמנהאי הצהיר בנאומו, כי על הממשלות הנתמכות על ידי מעצמות המערב להפיק את הלקח מאוקראינה ומאפגניסטאן בנוגע לחוסר התוחלת של ההישענות על מעצמות המערב, בראשן ארצות הברית. הוא ציין, כי נשיא אוקראינה, בדומה לנשיא אפגניסטאן לשעבר, הודו בעצמם כי טעו בכך שסמכו על ארצות הברית וממשלות המערב, שנטשו אותם לבדם (אתר המנהיג העליון, 1 במרץ 2022). היומון כיהאן השווה את התנהלות ארצות הברית והמערב, שבגדו בבעלי בריתם, להתנהלות איראן ומשמרות המהפכה. אף גרל או קצין מטעם נאט"ו או הפנטגון לא באו לסייע לאוקראינה, נכתב בכיהאן. זאת, בניגוד למפקד כוח קדס של משמרות המהפכה לשעבר, קאסם סלימאני, ונאמניו המסורים, שהתייצבו לצד בעלי בריתם ולא נטשו אותם בימים הקשים ביותר, גם אם לא היו שיעים או אף מוסלמים (כיהאן, 27 בפברואר 2022).

נשיא אוקראינה הנופל ממתין לסופרמן בידן
(פרהיח'תגאן (Farhikhtegan), 26 בפברואר 2022)

◆ **הסטנדרטים הכפולים של המערב.** שורת הגינויים והסנקציות מצד מדינות המערב נגד רוסיה הוצגה באיראן כביטוי נוסף לצביעות המערב המתייצב נגד תוקפנות רק כאשר זו מכוונת נגד מדינה מערבית. מנהיג איראן ח'אמנהאי האשים את המערב בדו-פרצופיות וטען כי בשעה שאיראן מתנגדת למלחמה ולהרס בכל מקום בעולם, מדינות המערב נמנעו מגינוי מעשי הטבח הנמשכים בתימן ואף תמכו בהם (אתר המנהיג העליון, 1 במרץ 2022). גם האתר עצר-י איראן, המזוהה עם המחנה הפרגמטי, התייחס לסטנדרטים הכפולים הנהוגים במערב. במאמר פרשנות, שהתפרסם באתר (1 במרץ 2022), נכתב כי אין ספק שהמתקפה הרוסית מהווה הפרה בוטה של החוק הבינלאומי ונכון היה להטיל סנקציות על רוסיה.

עם זאת, המערב צריך לנהוג באופן דומה כלפי כל מעשי התוקפנות, גם כאשר ישראל תוקפת בסוריה ובלבנון וסעודיה מפציצה ערים והורגת חפים מפשע בתימן.

◆ **חשיבות השמירה על יכולות צבאיות אסטרטגיות.** העיתונות השמרנית באיראן הציגה את מגבלות כוחה של אוקראינה לנוכח הפלישה הרוסית כעדות לצורך לשמר נכסים אסטרטגיים (ובכלל זה יכולות בתחום הגרעין) המספקים למדינה הגנה וכושר הרתעה מול אויביה. במאמר מערכת, שהתפרסם בכיהאן (26 בפברואר 2022), נכתב כי חוסר יכולתה של אוקראינה להגן על עצמה מפני הפלישה הרוסית הוא תוצאה של תלותה במערב והחלטתה להישען על הבטחות המערב להגן עליה במקום להשקיע בפיתוח יכולות הגנה עצמאיות. העיתון ציטט את שגריר אוקראינה בבריטניה שאמר, כי אילו ארצו לא היתה נשענת על הבטחותיהן של ארצות הברית, רוסיה ובריטניה ולא היתה מתפרקת מיכולותיה הצבאיות (הכוונה להסכמת אוקראינה במסגרת מזכר בודפשט בדצמבר 1994 להתפרק מנשקה הגרעיני בתמורה להתחייבות ארצות הברית, רוסיה ובריטניה לכבד את עצמאותה ולהימנע מאיום או שימוש בכוח צבאי נגדה), מצבה כיום היה טוב יותר.

◆ העיתון השמרני המשהרי התייחס גם הוא לטעות שעשתה אוקראינה בהסתמכותה על סיוע המערב. במאמר פרשנות, שהתפרסם תחת הכותרת: "אוקראינה: עידן הטילים ולא הדיבורים" (27 בפברואר 2022), נכתב כי אוקראינה תלויה כיום בזרים אל מול התוקפנות הרוסית, לאחר שבמשך שנים הסתמכה על עזרת המערב, שהפנה לה עורף, במקום להקים מערך הגנה משלה.

◆ האתר משרק ניוז, המזוהה עם משמרות המהפכה, טען במאמר פרשנות (25 בפברואר 2022), כי ההתפתחויות הצבאיות באוקראינה מעידות על חשיבות העוצמה הצבאית לצד היכולות בתחומי הכלכלה, הסייבר ו"המלחמה הרכה". אפילו מדינות כמו יפן ודרום קוריאה, הנהנות מעוצמה כלכלית רבה, אינן יכולות למלא תפקיד מרכזי בהתפתחויות העולמיות והאזוריות בהעדר יכולת צבאית משמעותית. ההיסטוריה של המהפכה האסלאמית הוכיחה, שהחלשת עוצמתה הצבאית של איראן היתה תמיד חלק מסדר היום של המערב, שניסה לכפות עליה לוותר על יכולותיה הצבאיות. ההתפתחויות האחרונות באוקראינה מעידות על כך שכל מדינה צריכה לחזק את יכולותיה הצבאיות כדי לשמר את עוצמתה הלאומית.

נשיא אוקראינה זלנסקי והבטחות המערב (תסנים, 27 בפברואר 2022)

◀ בנוסף על כך, הצביעו פרשנים באיראן על היתרונות האפשריים הגלומים עבורה במתקפה הרוסית על אוקראינה, ובהם:

◆ המשבר בשוק האנרגיה המאפשר לאיראן להגדיל את יצוא הנפט, שמחירו כבר חצה את רף המאה דולר לחבית. הגידול במכירת נפט יהיה משמעותי במיוחד עבור איראן אם שיחות הגרעין בווינה יובילו לחזרה להסכם הגרעין ולהסרת הסנקציות הכלכליות. במקרה כזה, תוכל איראן לייצא נפט במחירים גבוהים יותר ולגשת לכספים המוקפאים בשל הסנקציות.

◆ הטלת סנקציות על רוסיה עשויה להקשות על ארצות הברית לאכוף את משטר הסנקציות נגד איראן, במיוחד בתרחיש של קריסת שיחות הגרעין, שיחייב את הממשל האמריקאי להגביר את אכיפת הסנקציות נגדה.

◆ בידודה הגובר של רוסיה מייצר הזדמנות להרחבת שיתוף הפעולה בין איראן ורוסיה, הן במישור המדיני (למשל בנוגע לתמיכת רוסיה באיראן במועצת הביטחון של האו"ם) והן במישור הכלכלי (למשל, אפשרות להרחבת שיתוף פעולה בין בנקים שנמצאים תחת סנקציות בשתי המדינות).

◆ המשבר באוקראינה עשוי לחזק את עמדת המיקוח של איראן במשא ומתן הגרעיני המתנהל בווינה.

המלחמה באוקראינה כסלע מחלוקת באיראן

◀ לעומת התמיכה החד-משמעית ברוסיה מצד ראשי המשטר ותומכי הקו הרשמי, הביעו חוגים במחנה הפרגמטי-רפורמיסטי הסתייגות מהמתקפה הרוסית. עמדתם הביקורתית של החוגים הפרגמטיים באיראן כלפי הפלישה הרוסית לאוקראינה נשמעת על רקע אזהרות גוברות מצד חוגים אלה מפני תלות איראנית גוברת ברוסיה שעלולה, לטענתם, להקריב את האינטרסים הלאומיים האיראנים על מזבח האינטרסים שלה בזירות האזורית והבינלאומית.

◀ סגן יו"ר המג'לס לשעבר, עלי מטהרי (Ali Motahhari), הנמנה עם מחנה השמרנים המתונים ונחשב לאחד מתומכיו הבולטים של הנשיא לשעבר, חסן רוחאני, טען, כי איראן צריכה לגנות את המתקפה הרוסית על אוקראינה ולהפגין בכך את עצמאותה. בציף בחשבון הטוויטר שלו (24 בפברואר 2022) גם מתח מטהרי ביקורת על אופן הסיקור התקשורתי של ההתרחשויות באוקראינה על ידי אמצעי התקשורת הממלכתיים באיראן, המדווחים, לדבריו, על האירועים כמו אחת המושבות הרוסיות. הוא ציין, כי יש לזכור את קריעתן של גיאורגיה,

אזרביג'אן וארמניה מאיראן על ידי רוסיה הצארית (במסגרת הסכם תורכמנצ'אי בין איראן לרוסיה בשנת 1828) ואת תמיכת ברית המועצות במשטרו של צדאם חסין במהלך מלחמת איראן-עיראק.

◀ היומון ג'מהורי-י אסלאמי הזהיר מפני שאיפות ההתפשטות של הנשיא פוטין, שעלולות לפגוע גם באיראן. במאמר פרשנות בעיתון (27 בפברואר 2022) נכתב, כי התקיפה הרוסית על אוקראינה צריכה לשמש תזכורת עבור איראן בדבר התנהלותה של רוסיה לאורך מאתיים השנים האחרונות במהלכן פגעה באיראן ופעלה בניגוד לאינטרסים הלאומיים האיראנים. העיתון הדגיש את הצורך לפעול לאור הסיסמה "לא המזרח ולא המערב, רק הרפובליקה האסלאמית", שהייתה אחת הסיסמאות הבולטות של המהפכה האסלאמית וביטאה את סלידתה של איראן המהפכנית מברית המועצות ומאמצות הברית גם יחד.

◀ **יו"ר ועדת המג'לס לביטחון לאומי ולמדיניות חוץ לשעבר, חשמתאללה פלאחת-פישה (Heshmatollah Falahatpisheh)**, הישווה את הנשיא פוטין לאדולף היטלר וכתב בחשבון הטוויטר שלו (24 בפברואר 2022), כי היטלר, סטלין, רייגן, בוש, טראמפ ופוטין הם "פוליטיקאים מוצצי דם", שלא איפשרו לבני אדם לחיות בשלום. הוא הזהיר, כי המתקפה הרוסית על אוקראינה היא ראשיתה של מלחמה חמה חדשה, אנרכיה עולמית והשתלטות שליטים אוטוקרטיים ודכאניים.

פוטין שוקע בביצה האוקראינית, קריקטורה של הקריקטוריסט מחמד פרג'י (Mohammad Faraji)
(ח'בר אונליין, 28 בפברואר 2022)

◀ **הפוליטיקאי הרפורמיסטי אסמאעיל גראמי-מקדם (Esmail Garami-Moghaddam)** כתב במאמר פרשנות בעיתון אעתמאד (2 במרץ 2022), כי האינטרסים הלאומיים של איראן מחייבים אותה להתייצב נגד התוקפנות הרוסית. הוא מנה כמה טיעונים בזכות גינוי איראני לרוסיה, בהם: התוקפנות בפניה ניצבה איראן עצמה כאשר הותקפה ב-1980 על ידי עיראק, התייצבותה הנמשכת של איראן לצד הפלסטינים והתימנים ונגד תוקפנות ישראל וערב הסעודית, הניסיון ההיסטורי של תוקפנות רוסית נגד איראן, התייצבות הקהילה הבינלאומית כולה נגד רוסיה והצורך להפגין את עצמאותה של איראן.

◀ **הפרשן הפוליטי ומבקר המשטר, צאדק זיבאכלאם (Sadegh Zibakalam)**, היה נחרץ אף יותר בעמדתו נגד רוסיה. בציף בחשבון הטוויטר שלו (26 בפברואר 2022) פרסם זיבאכלאם התנצלות בפני אוקראינה על תמיכת ממשלתו ברוסיה וכתב, כי רוב האיראנים תומכים באוקראינה ומגנים את המתקפה הרוסית, אך אינם רשאים להביע את עמדתם.

◀ ביקורת כלפי רוסיה נשמעה גם מצד גולשים איראנים ברשתות החברתיות, שהביעו את תמיכתם והזדהותם עם אוקראינה ואת ביקורתם כלפי התוקפנות הרוסית. בערב ה-26 בפברואר 2022 אף התקיימה הפגנה קטנה של אזרחים איראנים מול שגרירות אוקראינה בטהראן, במהלכה נשמעו קריאות בגנות רוסיה והנשיא פוטין.

הפגנת תמיכה של אזרחים איראנים באוקראינה מול השגרירות האוקראינית בטהראן
(טוויטר, 27 בפברואר 2022)